

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Melyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

IXII. évfolyam 155. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 július 11.

Gróf Károlyi Mihály levelét megírta.

A függetlenségi pártban befejezett tény-nyé vált a pártszakadás: gróf Károlyi Mihály bejelentette a függetlenségi pártból való kilépését s vele ki fognak lépni még néhányan. Maga a függetlenségi párt ezzel a kiválással csak nyerni fog, mert megszabadul a volt Justh párt főfő vezéréitől, akik annak idején szánalmas rövidlátással lehetetlenné tették a katonai vívmányokat, felrobbantották a koalíciót, az önálló bank jelszaváért szegre skasztották a magyar hadsereg követelését, hogy aztán az általános titkosért az önálló bankot is föstre tegyék, paktáltak a hatalom, a kizárólag maguknak lefogadni kívánt hatalom kedvéért azzal a Lukács Lászlóval, akit előbb ellenségnek hirdettek; mikor a hatalomról lecsusztak és csufozat buktak, akkor Bokányiék fűttjére táncoltak, Szentpétervárra készültek, a német szövetség ellen dohogtak. Ha ezek az elemek a függetlenségi pártból kiválnak, senki sem fog keseregni utánuk.

Olyan időket élünk, a mikor minden magyar embernek egy táborban a helye. Élet-halál harcát vívja Magyarország és ebben a háboruban a mi érdekünk a lehető legerősebben összefonódik a dinasztia és Ausztria érdekével. A mohácsi vész óta — a török kiűzésétől eltekintve — ez az első ilyen eset, azzal a lényeges eltéréssel, hogy ma nem egy elgyöngült, apró Magyarország ad némi segélyhadat a Habsburgoknak, mint a török kiverésekor. Ma a Habsburgok hadserengeik javaerjét a magyarság adja, ma katonailag is, gazdaságilag is Magyarország a Habsburg trón igazi, erősebbik alapja.

Érzi, tudja ezt mindenkinek, sőt nagyon jól elismeri a német szövetséges is. Ha most egységesen, bölcsen, kellő súlyllyal lépünk fel, akkor Magyarország helyzetét a

dualisztikus keretben is, a világban is évszázadokra kihatólag megszilárdíthatjuk úgy, a hogy a mai tényleges helyzet mutatja.

Csak egy példát. A címer- és zászlókérdés rendezése, évszázados sérelmek reparálása, ötven évi küzdelem által soha el nem ért cél, most érett gyümölcsként hullott a nemzet ölébe.

Bölcs és következetes politikával a dualisztikus szerkezetben Magyarország államiságának minden közjogi és gazdasági garanciája megszerezhető most, de csak — ismétljük — bölcs és körültekintő, érett politikával.

Ennek pedig csak az a módja, a mit Tisza, Andrássy, Apponyi olyan előrelátóan megvizsgáltak, mikor a kormányzat ellenőrzésében és ezzel a felelősségben is az ellenzéknek is szerepet adtak. Igazán az egész magyar nemzet lép most ki a saját ügye és a vele szoros kapcsolat dinasztikus érdekek mellett s ennek gyümölcsét az egész nemzet fogja élvezni.

Ha ebben a világtörténelmi jelentőségű munkában Károlyiék nem vesznek részt, nem nagy csapás. Elvégre az 1867-iki koronázáskor is volt két bus magyar, a kik kimentek a cinkotai nagy itcéhez kvaterkázni. Károlyiék kilépése is csak annyit jelent, hogy néhány nagypipájú bus magyar nem érti meg az idők szavát s a világrengető események közt elmegy malom alatti politikát csinálni Jásziékkal. Jó egészséget hozzá.

Károlyi Mihály a következő, Sággy Gyula ügyvezető elnökhöz intézett levéllel indokolja ezt az elvonulást a nagy, pártközi nemzeti munkától:

Tisztelt barátom! Legutóbbi megbeszélésünk alkalmával konstatáltuk azokat a mélyreható ellentéteket, amelyek a függetlenségi és 48-as párt két csoportját egymás-

tól elválasztják. Ezek az ellentétek különösen a magyar nemzetnek a háborúval összefüggő kérdései körül esucosodnak ki. Nem volna helyén, különösen a még mindig tartó háborúra való tekintettel, ha most ezeknek az ellentéteknek mélyebb taglálásába boosátkoznám, esupán arra utalok, hogy a háboru előtt általam és az enyémhez hasonló felfogással bíró politikai barátaim által hirdetett külügyi politika arra irányult, hogy az európai nemzetek közötti feszültség enyhíttessék és hogy az egymással szembenálló hatalmi csoportok egymáshoz való közeledése lehetővé tétessék. Én ebből most más következtetést nem kívánok levonni mint azt, hogy engem és a velem egyformán gondolkodó barátaimat a kitört háborúért a felelősségnek még csak az árnyéka sem terhel.

Eppen ezért fogadtam nagy megdöbbenéssel azt a tervet, amely az egész ellenzék bevonván a háborus politika intézésébe, az azért való felelősséget részben az ellenzék vállaira hárítja át. Ennek a tervnek napirendre hozatala tárta fel előttem egész mélységében azt a nagy távolságot, amely az én felfogásomat a párt másik csoportjának felfogásától elválasztja. Ekkor értettem meg valójában, hogy közöttünk az együttműködés igen nehéz, szinte lehetetlen. Ezt a felfogásomat teljes mértékben megerősítette az, amikor gróf Apponyi Albert, készséggel elismerem, messzemenő lojalitással és erkölcsi áldozatkészséggel, felajánlotta ugyan a kormánnyal való együttműködés tervének elejtését, de ugyanakkor kikötötte, hogy a párt politikai akciója az eddigi mederben folyjék tovább.

A helyzet tehát ekkor az volt, hogy el-távolítottam ugyan a pártválság kitörésére közvetlenül okot szolgáltató ütőző kő, de nem távolítottam el, sőt szándékosan konzer-váltattam az a betegség, amely már két év óta emészti a függetlenségi és 48-as párt életéjét és azt minden akcióra, minden lendületre képtelenné teszi.

En ezt a megoldási módot el nem fogadhattam. Különösen nem fogadhattam el ezt most, a nemzetek sorsdöntő napjaiban. Ugy érzem, hogy ha valamikor, úgy most van arra szükségem, hogy teljes akciósabadságomat megőrizzem.

A közeljövőben a nemzetnek legfontosabb létkérdései fognak szóba kerülni. A kö-

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

!! Nagy nyári occasió keretében !!

Legújabb ruhaselymek, Grenadinok, Epongeok, Batisztok, Cartonok és Zephirek. Gyönyörű Blousok, kor. 9-50, 12-50, 16-50 és feljebb. Divatos gallérok és Rüsöhök, napernyők, keztyük, harisnyák, tricok és soknik. Vászón és szalma kalapok. Fehérneműek, ing, gallér, kézelők, nyakkendők. Ridicülök. Szőnyegek és függönyök kerülnek legolcsóbban eladásra!

zeljövőben dől el a béke helyreállításának, az ország integritásának, a demokratikus újjászülésnek, a nemzeti törekvések megvalósításának kérdése. Lelkiismeretem nem engedi, hogy ezeknek a szívemhez nőtt kérdéseknek elintézésénél magamat esetleges ellenkező felfogások, vagy fékező törekvések által megbéníttatni engedjem. Ha annak idején azért, hogy a nemzetet a nagy konfliktációtól megóvni igyekezzem, nem rettentem vissza a reám szórt méltatlan vádaktól, úgy kötelességem teljesítésétől most sem tarthat vissza a pártegység fenntartásának egyébként általam is nagyrabecsült szempontja.

Mindezekért, kérek, légy szives tudomásul venni, hogy az egyesült független ségi és 48-as párt elnöki tisztéről lemondok és a pártból kilépek.

Fogadd igaz nagyrabecsülésem őszinte kifejezését.

Károlyi Mihály.

A Hlatky-család köszönete a városnak.

Nagyvárad város méltó kegyelettel adózott Hlatky Endre főispán emlékének. A többi között Nagyvárad városa elhatározta, hogy elhunyt nagy fiát a város halottjának tekinti, amit a gyászoló család csak olyan értelemben fogadott el, hogy a temetést a saját költségén a család teljesíti, nem pedig a város.

A gyászoló család nevében az elhunyt özvegye a következő levélben mond köszönetet a városnak:

Nagyságos Polgármester Ur!

Fájdalmas gyászunkban mélyen hatottak ránk azok a kegyetes intézkedések, melyekkel Nagyvárad város tanácsa és közönsége a mi halottunk és a város volt önzetlen készségi polgára emlékének áldozott és az a szives figyelem is, amelylyel a mi vigasztalásunkra törekedtek.

Mindezt családom nevében is hálásan köszönöm.

Együttal megértő elnézést kell kérnem azért, ha a kegyelet és részvét nyilvánításának mindazon gondolataiban igen szép módjait, a melyek anyagi tehermentesítésünket is eredményezték volna, — hálás köszönetünk kifejezése mellett nem fogadtuk el. — Ezen elhatározásunkkal szerény vélekedésünk szerint, családom megboldogult fejének tradícióként tisztelni és ápolni kívánt felfogásához voltunk hívek, de ezenkívül úgy éreztük, hogy ezzel az elégtétellel fájó szívünknek is tartozunk.

Ismételten kifejezve mindezt hálás köszönetünket, arra kérem tehát Nagyságodat, hogy amennyiben Nagyvárad város közönsége az elhunyt emlékének szánt és közvetlen nekünk felajánlott anyagi áldozatokra vonatkozó elhatározásait mégis fenntartaná, úgy legyen kegyes Nagyságod irányító szavával odahatni, hogy a számításba vett összeg odajusson, ahol éppen a nyomasztó szükség, vagy a jeles szellemi képesség van anyagi támasz nélkül.

Teljes tisztelettel

Özv. Hlatky Endréné.

Nagyvárad város milliós kölcsöne.

A Phönix újabb ajánlata.

Nagyvárad város rendkívüli közgyűlése tudvalevőleg nem fogadta el sem a Pesti Első Hazai Takarékpénztár, sem a Phönix bécsi biztosító részvénytársaság ajánlatát a milliós kölcsönre vonatkozólag, hanem a júliusi rendes közgyűlésre tűzte ki a határozathozatalt.

Rimler Károly polgármester azóta felett járt Budapesten a Hazai Takarékpénztárnál és sikerült néhány százalékkal magasabb árfolyamot elérni, ami által, eltekintve a stornódijtól, már csak évi csekély különbözettel volt a Phönix ajánlata előnyösebb a Hazai ajánlatánál.

Mint már említettük, a Phönix újabb ajánlatot tett, amelyben az előbbinél nagyobb előnyöket biztosít a városnak.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek és Phönix életbiztosító részvénytársaságnak ajánlatait pénzügyileg összehasonlítva a következő eredményt mutatják.

A Hazai ajánlatánál az árfolyam 88 százalék, az annuitás 5.65 százalék rész, stornó díj 2 százalék, megtérítés az első félévben fel nem vett tőke összegnek után 3 és fél százalék kamat, a Phönix biztosítóintézetnek az ajánlata 91 százalék folyósítási árfolyam, 5.86 százalék annuitás, stornó díj kikötve nincsen, bármikori törlesztés nélkül visszafizethető, a fel nem vett tőke összegnek után kamat megtérítés 5 és fél százalék és ezenkívül 1917 december 31-ig hasonló feltételek mellett további 1,300,000 korona névértékű kölcsönnek folyósítására kötelezi magát minden ellenszolgáltatás nélkül.

A Hazai pénzügyintézetnél 1,344,400 korona névértékű kölcsönt kell felvenni, ha a szükséges készpénz kölcsön a városnak rendelkezésére állana.

A Phönixnél a készpénz kölcsön szükségelt fedezésére elegendő 1,300,000 korona névértékű kölcsönnek a felvétele. A Phönix ajánlatának elfogadása tehát 44,400 korona megtakarítást jelent. A fél évi annuitásoknál a Hazai intézetnek fizetendő kamat és törlesztésben 37,973 korona 30 fillér, nyugta bélényben 120 korona 50 fillér, kötvény illeték díjában 189 korona 16 fillér, összesen tehát fél évenként fizetendő 38,288 korona 96 fillér.

A Phönix életbiztosító r. t.-nél fél évi annuitásban és kamatban fizetendő 38,093 korona 10 fillér, nyugtabélényben 120 kor. 50 fillér, tehát összesen 38,213 korona 70 fillér, a Phönix biztosító ajánlatának elfogadása tehát évenként 75 koronát jelent a városnak a mi 100 fél éven át 7500 koronát reprezentál. A stornó díj 2 százalék a Hazai pénzügyintézetnél, a Phönix stornó díjnak a kikötését nem kívánja, tehát ebből a szempontból a hazai pénzügyintézetek ajánlata 26,888 koronával előnyösebb.

A Hazai pénzügyintézet az igénybe nem vett tőkeösszeg után 3 és fél százalék kamatot, a Phönix 5 és fél százalék kamatot térít meg és tekintettel arra, hogy a most megszavazott kölcsönnek az utolsó részletét a legnagyobb valószínűség szerint ez év

november hónapja előtt aligha fogjuk igénybe venni, a városnak coa 8-10.000 korona megtakarítást jelent és előnyt biztosít a Phönix ajánlata.

Az elmondottakat összegezve, megállapíthatók, hogy a Phönixnek az ajánlata coa 88,500 koronával előnyösebb.

Miután tehát minden más kikötések tekintetében a két ajánlat között különbség nincs, mert hiszen ez irányban a két ajánlat teljesen egyező, a Phönix ajánlatánál 88,500 korona pénzügyi előny kétségtelenül megállapítható. Ha most figyelembe vesszük, hogy hasonló feltételek mellett minden további kötelezettség nélkül egy millió 300 ezer korona kölcsön folyósítására kötelezi magát a Phönix, 1917. december 31-ig bezárólag, kétségtelen, hogy a Phönix ajánlat előnyösebb.

A városi tanács, mint állandó választmány, tegnap foglalkozott a két legújabb ajánlattal.

Alaposan meghányták-vetették az ügyet, végre is abban állapotodott meg a tanács, hogy, a stornó-dijtól eltekintve, nem lát különösebb előnyt a Phönix ajánlatában a városra. A stornó díj pedig nem veszedelmes a városra, mert annak megfizetése csak bizonyos esetben állhatna elő. Tekintettel arra, hogy a Pesti Első Hazai Takarékpénztár évtizednél hosszabb idő óta állandó összeköttetésben van Nagyváraddal és mindenkor a legmesszebbmenő előzékenységgel járt el a várossal szemben, — a tanács mint állandó választmány a Pesti Első Hazai Takarékpénztár ajánlatát ajánlja elfogadásra.

Ezzel a javaslattal kerül tehát a dolog a csütörtöki közgyűlés elé.

Biharmegye fertőzött községei.

A tomesvári hadtestparancsnokság tegnap átiratban fordult Biharvármegye alispáni hivatalához.

Ebben az átiratban felkéri az alispánt, hogy tegyen közhírré jegyzéket. Azoknak a községeknek jegyzéke ez, amelyekben ragályos betegségek vannak, fertőzöttek. Ezekből a községekből nem szabad katonának bevonulni, sem oda szabadságokat nem ad a katonaság.

Ezek a községek:

Himlő: Bihar, Alsótópa; skarlát: Bihar, Belényesirtás; himlő: Biharhoszuaszó, Biharkaba, Biharpoklos, Belényesszentmiklós, Biharzenttelek, Felsőpöjén, Felsőkozsuba, Farkaspatak, Gurány Jankafalva, Körösjánosfalva, Kozmaalmás, Súlyom, Szalacs, Szontháza, Szentlázár, Szombatság, Tőzsefalva, Tasádfő, Tósfalva, Urszád, Vaskóhmező, Venter, Vedresábrány, Vámosláz, Vaskófalva, Zsáka.

A katonaság kéri, hogy ha valshol megszűnik a baj, jelentse be a közigazgatás, hogy a zárlatot feloldhassa.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer-
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.

Szabó László
vegytisztító és műkelmefestő gyárában
Körözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztí és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazarépület, Moskovits palota. Telefon 133. Szent János-utca 38. sz.

Csend az orosz fronton.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 10. (Hivatalos.) A tegnapi nap aránylag csendesen telt el. Az ellenség egyes előtöréseit visszazsörtöttük.

A 70-esek bátran és sikerrel harcolnak.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 10. (Hivatalos.) Az Isonzó harc vonalon a harci tevékenység a tüzéség tüzelésére és légi harcra szorított. Tengeri repülő járműveink az Adria művekre újabb bombákat dobtak.

A Brenta és Etsch között több helyen elkeseredett harc folyt.

A Cima Dieci-től délkeletre levő vonalaink ellen alpinikból álló négy haderő több támadást intézett, amelyeket azonban a 17-es és 70-es számú gyalogezredünk osztagai az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett visszavertek. Több mint 800 halott olasz fekszik árkaik előtt.

Ejjel az olaszoknak egy ellentámadása megghiúsult a Monte Interretto vidékén.

A Brend völgytől keletre fekvő szakaszon alpinik Val Morbi és a Monte Cornónál támadtak. Elfoglalták az utóbbi hegyet, de a bátor tiroli országos lövészek egy bátor támadása következtében újra elvesztették. Katonáinknak itt 455 olasz adta meg magát.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 10. (Hivatalos.) Nincs esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Verdun belső várgyűrűje tűz alatt.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: A verduni belső várgyűrű állandóan a németek ágyutüze alatt áll.

Egy német buvárhajó Amerikába érkezett.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Reuter-jelentés: Tegnap egy német buvárhajó, mely értékes festékanyagot szállított, Amerika Baltimore-kikötőjébe érkezett. A parttól 20 mérföldnyire angol és francia cirkálók üldözték, ezért késett négy nappal megérkezése.

Az olasz fronton folytatjuk az előrehaladást

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Olasz katonai körök a monarchia csapatainak az olasz fronton való tevékenységének megélénkülését aggodalommal szemlélik.

Jobb az üzlet, mint a háború.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Lansing államtitkár hozzájárult ahhoz, hogy az amerikai bankok nagyobb kölcsönt adjanak Mexikónak.

Nagy baj lehet Angliában.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Egy hágai lap szerint a négyesszövetség pénzügyminisztereinek tanácskozása nem Párisban, hanem Londonban lesz. E változásnak az az oka, hogy az angol miniszterek nem távoznak most Londonból.

Brodyt elhagyják a lakosok.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsbe jelentik Krakóból: Brody lakossága elhagyja a várost. Az oroszok tegnap több bombát vetettek Brodyra. Nehány ház megrongálódott.

A szövetségeseink visszamennek.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Haig tábornok jelentésében közli: Ovillarse szakaszában előbbrehaladtunk és a németek nem kísérelték meg a Givenchtől északra elfoglalt területeket visszafoglalni. Heves tüzelés után sikerült a németeknek újzélandi csapataink egyik szakaszába benyomulni, de kivetették.

A Secolónak írják Párisból: Az angol offenzíva hónapokig fog tartani. Nem szabad megijednünk, ha a szövetségeseink egyik-másik ponton néha visszamennek.

A németek előre-küzdik magukat.

Berlin, július 10. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Somme mindkét oldalán a súlyos harc tovább tart. Vitéz csapataink mindenütt visszautasítják a támadót rohamállásaiba és ahol az egymásután sűrű hullámokban támadó ellenség elől átmenetileg ki kellett térniük, ott gyors ellentámadással ismét visszavetették az ellenséget.

Igy rohammal újból elragadtuk a Thronos erdőcskét az oda benyomult angoloktól, a Lamaisonette-majort és a Barleux falut pedig a franciáktól és Albecourt irányában előre küzdöttük magunkat.

Auvilliers birtokáért folyik a küzdelem, ember ember ellen, Piachez faluban a franciák megvetették lábukat. Barleux és Belleos között intézett számos támadásuk a legnagyobb veszteségeik mellett egytől-egyig összeomlott. Tovább nyugatra zárótüzünk megakadályozta őket abban, hogy árkaikat elhagyják. A tenger és Ancres között, az Aisne vidékén a Champagnében és Maastól keletre a tüzéségi harcok időnként megélénkülnek. Gyalogsági tevékenységre Varneton-tól nyugatra, Armentières-től keletre, Tahnre vidékén és az Argonnek nyugati szélén került a sor, ahol előretörő francia osztagokat visszavetettünk. Hulluchnál, Givenchynél és Vauquois irányában jó eredménnyel robbantottunk.

A repülőtevékenység mindkét részről igen élénk volt. Repülőink lelőttek öt ellenséges repülőgépet, (egyét Nieuportnál, kettőt Cambraínél, kettőt Bapaunne nál), továbbá két kötött léghajót és pedig egyet a Somme, egyet a Meas mentén. Walt és Gerlich főhadnagyok a 4 ik, Laffer hadnagy az 5 ik, Barschau pedig a 8 ik repülőgépet tette harcoképtelenné.

Az utóbbinak kiváló érdemei elismerésül a császár Ő felsége a Pour le Mérite rendet adományozta.

Sikeres harcok az előtérben.

Keleti hadszíntér.

Az arcvonal északi részén eltekintve a Krobava vidékén (Gorovistyétől keletre) ellenünk intézett eredménytelen orosz támadásoktól, nem történt lényeges esemény.

Linsingen tábornok hadserege. A Stochod vonal ellen (apogatózva előreigekvő ellenséget mindenütt visszavetettük. Hasonlóképp megghiúsultak az ellenség előretörései Lucktól nyugatra és délnyugatra. Német repülőrajok Stochodtól keletre sikeresen megtámadták az ellenséges szállásokat.

Bothmer gróf tábornok hadserege Járótevékenység és sikeres harcok, az előtérben.

Balkáni hadszíntér.

A Doiran-tóól délre előőrseink tüzelésükkel visszaverték ellenséges osztagokat. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

* Javító, felvételi (különbözeti), magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít; perfekt gyorsírásra tanít jutányosan. háznál is, nyolcadik réflista. Telefon 711. sz.

A termelőknek be kell jelenteniök gabonakészletüket.

A termelő bejelentési kötelezettségéről.

A gabonával és liszttel való ellátást és vásárlást szabályozó 2117—1916. M. E. sz. kormányrendelet alapján, közhírré teszem, hogy:

a termelő köteles az 1750—1916 számú rendelet értelmében zár alá vett buza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zab termésének a saját házi és gazdasági szükségletét meghaladó és ez 1916 évi október 15. napjáig vásárlásra jogosultnak még el nem adott részét a jelzett nap után legkésőbb a földmivelésügyi miniszter által meghatározandó időpontig a Haditermény Részvénytársaságnak megvételre felajánlani.

E végből legkésőbb a földmivelésügyi miniszter által megállapítandó időpontig minden termelő köteles 1916 évi október hó 15. napján birtokában levő buza, rozs, kétszeres, köles, árpa és zabkészletét a város polgármesterénél bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a termelőnél levő egész készletmennyiségét, terményenként súly szerint (kilogramokban, métermázsákban) beleértve azt a mennyiséget is, amelyet a termelő 1916. évi október hó 15. napjáig már eladott, de amely még nála van,

2. terményenként azt a mennyiséget, amelyet a termelő bejelentett készletéből az 1750/1916. M. E. sz. rendelet értelmében 1917. évi augusztus hó 15. napjáig saját házi és gazdasági szükségletre visszatarthat,

3. terményenként azt a mennyiséget a termelő az 1. pontban említett készletéből 1916. évi október hó 15. napjáig már eladott, de amely még nála van.

4. a készleteknek a 2. és 3. pontban említett mennyiségeken felül fennmaradó és az 1750/1916. M. E. sz. rendelet értelmében a Haditermény r.-t. nak vételre felajánlandó feleslegét,

5. a mely megjelölését (község, ház, tanya, major, maktár, csár stb) ahol a készlet van.

Ha a készlet, vagy annak egy része még nincs kicsépelve azt a hozzávetőleges súly mennyiséget kell bejelenteni, amelyre a termelő a cséplés eredményeképpen számíthat.

A bejelentést akár szóval, akár írásban lehet megtenni.

Nagyvárad, 1916. évi július 8 án.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

Összre maradnak az adójavaslatok. Holnap kezdi meg a képviselőház a hadinyereség-adóról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Teleszky János dr. pénzügyminiszter miután nem tudott az ellenzékkel megegyezni, a Ház nyílt ülésén fogja előterjeszteni módosításait. Ezek elfogadása után holnapután a vagyon-, jövedelem- és kereseti adókról szóló törvényjavaslatok kerülnek tárgyalásra. A kormány a három javaslatot együttesen szeretné tárgyalatni, de ha az ellenzék ez ellen szót emel, külön-külön tárgyalják a javaslatot.

Az ellenzék nagy vitát indít. A munkapárton panaszkodnak a 8 óras ülések ellen, ezért a kormány azt tervezi, hogy az adójavaslatokat összesel tárgyalatja, mert ugyanis csak a jövő évben lépnek ezek érvénybe, de a kivételes hatalom igénybevételéről szóló javaslatot azonnal letárgyalatja, mert ez már most életbelép.

Hova lett a 14 vagon cukor?

Levél a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A Tiszántúli e hó 8 iki számában Hova lett a 14 vagon cukor címen megjelent közvéleményre reflektálva, én is kíváncsian érdeklődve kérdelem, mint Nagyvárad egyik detail fűszerkereskedője, aki 23 éve közvetlen foglalkozom a közönségnek cukorral való ellátásával, hogy hova lett az a bizonyos, legutóbbi időben, a Magyar Általános Hitelbank által Nagyváradra szállított 14 vagon cukor?

Mert, hogy mi detail kereskedők, kik a fogyasztó közönséggel közvetlenül érintkezünk, annak szakmánkba vágó szükségleteit első sorban vagyunk hivatva kielégíteni, tudomásom szerint annak a bizonyos 24 vagon cukorból még a negyedrészt sem kaptuk, az bizonyos.

Tekintve, hogy mi detail kereskedők állandóan hadilábon állunk a legjobb vevőinkkel is, mert nem tudjuk cukorral ellátni őket, nagyon is helyén való volna ily esetekben, ha a mélyen tisztelt polgármester úrral a Magyar Általános Hitelbank közölné a névsort is, hogy kik kapják, vagy kapták a cukrot és mennyit: már csak azért is, hogy tudja a cukorhiányban szenvedő közönség, hova forduljon szükséglete beszerzéséért. Mert így általánosságban véve a dolgot, egyformán terhel minden nagyváradit fűszerkereskedőt az a gyanu, amely a fenti című cikk végén fel is hangzott, hogy valószínűleg a nagyváradit kereskedők elrejtik a cukorállományukat, hogy majd magasabb árakat elérve, a közönséget kiuzsorázzák.

Ezzel be is fejezhetném jelen felszólalásomat, ha nem kellene tiltakoznom ez utóbbi gyanúsítás ellen, jóllehet idestova két éve már meg kellett szoknom, ugy a közvélemény, mint a sajtó részéről is, az ilyen és hasonló kifejezéseket, ami a kereskedő osztályt ellenszenvenessé teheti és ami legsajnosabb, nem egészen alaptalanul, mert kerültek ki bőven a háboru alatt csáló hadseregszállítók, élelmezők, a konjunkturákat kihasználó uzsorások, kik százezreket vágtak zsebre. De ezek nem a mi sorainkból kerültek ki. Vizsgálja meg a sajtó is, a közönség is, mikor ítéletet mond általánosságban kivétel nélkül az összes kereskedők fellett, hogy kik követik el a bűnös manipulációkat, a visszaéléseket? Disztingváljon a közvélemény az árdragító és a hivatását kellően felfogó detail kereskedő között, aki egyenes úton, közvetlenül érintkezik a társadalommal, erejének, tudásának teljes megfeszítésével igyekszik e nehéz viszonyok között is, küzdve a különböző trösztökkel, magasabb régiók sokszor fonák intézkedéseivel, hogy a nagyközönség szükségletét lehetőleg és igazságosan kielégítse, mint tisztességes és munkás tagja a társadalomnak, nem ritkán csupán megélhetésének dotálása mellett, aki mivel nem hadseregszállító, tehát a katonai szolgálat alól fel sem igen menthető és így nemcsak kis vagyonával, hanem ha kell, fegyverrel a kezében is szolgálja a hazát, amelyre számos példa van éppen a városunk detail kereskedői között.

Ne azonosítson a közönség kiszípolozóival, uzsoráival a közvélemény bannünet, kik a nagyközönséggel együtt szenvedünk, együtt érezzük a háboru súlyát, kik a háboru előnyeit nem, csak hátrányait viseljük, akik éppen úgy ki vagyunk szolgáltatva a nagy szállítók és nagyvállalatok korlátozhatatlan önkényének, mint a közönség.

Már türelmetlen, hogy minden visszaélés, fogalomzavar, árdragulás ódioma általában csak a kereskedői elemre szálljon. Bünhődjön a bűnös, pellengérezze ki a sajtó, de

különbséget kell tenni az ártatlan, kötelességét teljesítő és a hazafiság szempontjából is helytálló jellemes kereskedő osztállyal.

Kiváló tisztelettel

Mezey János,
fűszerkereskedő.

Mindenesetre helyénvaló lenne, ha a nagyközönség tudomást szerezne arról, hogy kik azok a nagyváradit kereskedők, akik a 14 vagon cukrot kapták, mert abból kitűnnék, hogy kik tartják vissza a cukrot azért, hogy alkalmadtán kiuzsorázzák a közönséget.

A 14 vagon cukorból pl. a Mezey János cég csak 10 métermázsát kapott s a Csatáry, Wurst-, Kádár-cégek is aránylag csak ilyen kis mennyiséget kaptak. Hol van hát az 1400 métermázsas cukor? Erre kíváncsi a közönség.

A bórkereskedők visszaélései.

Hatósági börtüntetést kérnek az iparosok.

A közönség állandóan panaszkodik, hogy képtelen megfizetni a cipészek által követelt munkadíjakat. Az új cipők és a javítások magas árának pedig nem a cipészek az okai, hanem a bórkereskedők, akiktől, dacára a bór maximális árának, a bórkereskedők valóságos uzsorárait követelnek, annyira, hogy a cipészek nem tudnak megélni.

Dacára, hogy 50—60 korona egy pár új cipő, az azt készítő iparosnak, tekintettel a magasabb munkabérekre alig alig marad annyi, mint a normális időkben, mikor 20—24 korona volt egy pár finomabb cipő. A magasabb összeget, amelyet a közönség fizet, elnyeli a bórkereskedők uzsorája. Éppen így vannak a cipészek a javításokkal. 4 koronás talpalás mellett tiszta haszna 80 fillér volt a cipésznek, ma a 14 koronás talpalásból alig marad 1 K 20 fillér tisztán az iparosnak.

A 14 korona maximális ár helyett 60 koronát vesz a kereskedő egy kiló talpért. De még ezen az áron sem tudnak anyaghoz jutni az iparosok, mert a kereskedő csak annak ad anyagot, akinek akar.

A nagyváradit bórparosok szakosztálya vasárnap ülést tartott, amelyen Illés Dániel ismertette ezeket az állapotokat s a bórkereskedők visszaéléseit vázolta; rámutatott hogy ha a hatóság részéről nem részesülnek támogatásban a bórkereskedők hallatlan uzsorájával és önkényével szemben, tönkre jut a bórfeldolgozó ipar és száz és száz szegény család nyomorba jut. Nem államsegélyt kérnek, hanem erélyes rendszabályokat az iparosok és a közönség kiuzsorázása ellen, hogy becsületos munkájuk után megélhessenek.

Végül határozati javaslatot fogadtak el, hogy deputációba mennek a polgármesterhez s kéri:

1. hatósági börtüntetést felállítását;
2. a nagyváradit iparosok utalvány ellenében maximális áron kapják a bóranyagokat;
3. a szakiparosok segélyére lesznek a hatóságnak az ellenőrzésnél;
4. szigorú büntetést kérnek a visszaélések megtorlására.

A szakosztály határozata ügyében Czeg-

lédy Jeremiás ipartestületi elnök intervenciót a polgármesternél, aki megígérte, hogy az iparosok sérelme tárgyában közbenjár a fővárosban.

Mint értesülünk, a szakosztály kiküldöttei azért felkeresik a polgármestert, hogy személyesen is előadják sérelmeiket és átnyújtsák a gyűlés által elfogadott határozati javaslatot.

Kolafalvi rablás.

Mikor a rabló önvédelmet emleget.

Kolafalva kis falu Vaskóh mellett. Csendesen élnek az emberek, nem történik ott semmi.

De tavasszal nagy riadalom volt egy szép májusi éjszakán. Segélykiáltások hallatszottak abból a házból, ahol Krecz Győzőné és az apja laktak.

— Gyilkos, gyilkos, kiabálták mindketten.

Ugylátszott, hogy csakugyan meg akarja

gyilkolni őket Mos Juon, aki éjjel bemászott a házba s el akarta vinni a pénzüket. Az asszony azonban éberén aludt, s mikor látta, hogy Mos viszi a pénzt, megkapta a tolvaj ruháját. Mos Juon, hogy szabaduljon az asszoojtól, kést rántott s belédöfte azt Krecznébe.

A jankiáltásra előrohant az asszony apja, Krecz Filimen s elkapta a Mos kezét. Ez az öregnek támadt s ezt is összeszurkálta. Nagy baj lett volna az esetből, ha nem jár véletlenül a taluban a csendőrök. A kiáltásokra odasietett a két csendőr s lefűlelte Mos Juont, akit beszállítottak Nagyváradra az ügyészségi fogházba.

Kolb Gáza vizsgálóbíró, akinek munkája nemcsak gyors, de jogászilag kifogástalan is, most fejezte be a vizsgálatot s a kolafalvi rablás körülményeit teljesen tisztázta. Mos azzal védekezett, hogy őt támadták meg, mikor el akart menni, Kreczék.

Nemsokára tehát egy érdekes esküdt-széki tárgyalás lesz a nagyváradai törvényszék előtt. Itt a rabló azzal fogja védeni magát, hogy önvédelemből késelte meg azokat, akiktől rabolni akart.

Japán katonák a bukovinai harcokban.

Predeál, július 10. Burdujeniből jelentik az „Epocá“-nak: A szucsavai kórházban tegnap 180 orosz sebesültet helyeztek el. A sebesültek között, akik a Jakobeny körüli heves harcok színhelyéről érkeztek, japán katonák is vannak, akik a harcok ezen részén harcoló japán tüzér ezredhez tartoznak.

A német konzul elhagyta Kréta szigetét.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) A Seccolo jelenti Athénből. Az angol admirális a német konzult és személyzetét kényszerítette, hogy elhagyják Kréta görög szigetét.

Megszállottuk Bukovinában Breazát.

Az orosz veszteségek minden mértéket meghaladnak.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok offenzívájuk ötödik hetében fokozott nyomást fejtenek ki harcfrontunkra a Pripiettől a Kárpátokig.

Csapataink Bukovinában guerilla harcban sok foglyot ejtettek. Sok támadást véresen visszavertünk. A Moldava völgyben csapataink Moldava és Pozorita helységek között megszállották Breazát.

Burdujenből jelentik: Bukovinában az oroszok helyzete rosszabbodott erősítéseik dacára. A magyar-osztrák tüzérség csodákat művel, valószínűleg megtizedeli az oroszokat. Az orosz veszteségek minden mértéket meghaladnak. Az oroszok itt mostanáig 85 ezer embert vesztek halottakban, foglyokban és sebesültekben.

Magyar-osztrák repülők Szaloniki felett.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Tegnap éjjel ellenséges repülők jelentek meg a délkeleti fronton. Több bombát dobtak le. Kárt eddig nem jelentettek. A védőgyűk tüzeltek a repülőkre.

Öt angol őrhajót súlyesztettünk el.

— Események a tengeren.

Kilencedikén hajnalban a Novara nevű cirkálónk az Otrantói tengerszorosban négy, illetőleg a valamennyi ez alkalommal elfogott tengerész vallomása szerint öt felfegyverzett angol őrhajóból álló csoporttal találkozott és tüzérségi tüzzel az összes hajókat megsemmisítette. Az összes őrhajók lángok közt súlyestek el.

Három kazánrobbanás után a legénységből a Novara csak 9 angol tudott megmenteni.

Hajóhadparancsnokság.

HIREK

...

* **Katonai kitüntetések.** A király Georoevics Miklós 70 gye béli főhadnagyot a katonai érdemkereszt hadiékítményes III. osztályával, Nemes Ödön 4. honvéd gye-béli főhadnagyot újlag dícsérő elismeréssel dr Brück Bala 4. honvéd gye béli népf. főorvost és Schilhan László 4. honvéd gye béli főhadnagyot a legfelsőbb dícsérő elismerésével tüntette ki.

* **Kik viselhetik a jubileumi keresztet?** A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét a katonai jubileumi kereszt viselésére vonatkozólag. A rendelet szerint azok viselhetik a jubileumi keresztet, kik 1908. december 2 ig nem tényleges tisztokká (tiszviselőkké) katonai lelkészekké ki voltak nevezve s a jelenlegi hadjárásban részt vesznek. Azok a nem tényleges tisztok, honvéd lelkészek és tiszviselők, kiknek a jubileumi udvari kereszt, vagy a jubileumi kereszt polgári alkalmazottak részére már birtokaikban van, csak a katonai jubileumi keresztet kapják, melyet az igényjogosultaknak a póttest ítéli oda.

* **A cukorrazzia.** A rendőrség a miniszterelnöki rendelethez képest nagy apparátussal folytatja az elrejtett cukorkészlet felkutatását. A cukorrazzia sikerrel jár. Így s legutóbbi esetben is felfedeztek egyik kereskedőnél 6 mázsa cukrot, amelyet elvontak a használatból. A rendőrség megszállt 5 mázsan felüli 1 mázsa cukrot lefoglalva az illető kereskedőtől, s megindította ellene a kihágási eljárást.

* **Jantsovits Jenő megsebesült.** A háboru kezdetén önként vonult be a hadsereghez Jantsovits Jenő, Biharmegye árvászéki ülnöke, a jónevű színműrő. Azóta bátran harcolt azokon a helyeken, ahol szembekerült az ellenséggel. Egyszer már megsebesült, de kiheverte. Jantsovits Jenő a legutóbbi bukovinai harcokban is résztvevő s vakmerőségével még azoknak is magára vonta bámulatát, akik hozzászórtak a legbámulatósabb hadiütközésekhez. Egy ilyen rettenetes roham közben golyó találta s megsebesült. Kolozsvárra hozták, ahonnan tegnap sürgönyözött feleségének, hogy a napokban egy nagyváradai kórházba szállítják.

* **Kiskereskedők cukorszükségilete.** A nagyváradai kiskereskedők a múlt héten 5—6 zsák cukrot kaptak a Hitelbank jóvoltából, amelyen testvériesen megosztottak. E héten, mint értesülünk, egy waggon cukrot utal ki a Hitelbank a kiskereskedőknek, amely enyhíteni fog a cukorhiányon. Tanácsos volna annak is utánanézni, mennyi cukrot rejtnek el egyes háztartásokban. A közönség hazaurálási hajlama ugyanis újabbán a cukorra vetette magát s elrejté a cukrot.

* **Korpa kapható a városi boltokban.** Tudatom a város közönségével, hogy a városi közlélményügyi osztálynál e hó 11 én, kedden délelőtt korpa beszerezhető. Tekintettel a csekély mennyiségre, egy-egy félnek 50 kg.-nál több korpát az élelményügyi osztály nem ad ki. Nagyvárad, 1916 július hó 10 én. Lukács Ödön, főjegyző.

* **Kiskereskedők figyelmébe.** A Szent László (Püspök) fürdőben érvényes kedvezményes jegyeket most adja ki a Kiskereskedők Egyesülete és az elnök: Weisz Mór. Minden kiskereskedő hozzáfordulhat.

* **Andrássy az ellenőrzőbizottságról.** Az alkotmánypárt tegnap esti ülésén, mint budapesti tudósítónk jelenti, Andrássy Gyula gróf nagy beszédet mondott Tiltakozott az ellen, hogy ő fajt accompli t teremtett s nem vitte a parlamenti ellenőrző bizottság tervét az ellenzéki pártok elé. Ő azt feleslegesen tartotta, mert a függetlenségi párt minden árnyalattal közölte e tervét. Helyesli, hogy a kormány és az ellenzék ellenőrzést gyakoroljon s a nemzet és a kormány összhangban legyen. A nemzet sorsa most dől el, talán örökre. A felelősséget vállalja s kéri, hogy jelöljék őt a bizottságba, hogy a király előtt is kifejezést adhasson nézeteinek. Egyhangulag őt jelölték a parlamenti ellenőrző bizottságba.

* **A szappangyárak nem készítenek pipereszappant.** A pipereszappan gyárak a pipereszappan készítését megszüntették. Az ilyen szappan gyártására csak kis étkezési célokra alkalmas zsírt lehetett felhasználni, ennek az árának ilyen felhasználását pedig a törvény tiltja. Egyéb glicerin tartalmu zsírok beszerzése pedig most nehéz. A pipere szappan amugy is nagy árai azonban nem fognak ezáltal emelkedni, mivel nagy készletek állanak a kereskedők rendelkezésére. Ezeket írja egy fővárosi napilap. Az igaz, hogy pipereszappant nem gyártanak a szappangyárak, de a készletről senki se tud. Sehol sincs készlet, ha csak nem eldugva.

* **Preiszné férjhez megy.** Az utóbbi hetekben gyakran megjelent Szabadkán egy gyászruhás hölgy: özvegy Preisz Károlyné. A Bácsmezei Napló hosszabb cikkben foglalkozott Preisznével s a cikk miatt Horváth János honvédbuszár hadapród jelölt Naményi Konez István és Kaeskovics Dzsó honvédbuszár századosok utján elégtételt kért dr Fenyves Ferencőtől, a Bácsmezei Napló felelős szerkesztőjétől. Fenyves dr Halmi Miklós bankigazgatót és dr Vécei Samu ügyvédet nevezte meg segédjüül. Horváth János Preiszné özvegye és ezen alapon hívta párbajra dr Fenyves Ferencot. A segédek összeültek, de párbajra nem került a dolog, mert a segédek tisztázták a kérdést, hogy a ki Preisznét felelősül akarja venni, számolnia kell azzal, hogy a nyilvánosság foglalkozik az ügygyel. A segédek különben egy rövid helyreigazításban egyeztek meg, mely a Bácsmezei Naplóban megjelent s kijelenti, hogy a legtávolabbról sem akarta megsérteni Preisznét.

* **A postaigazgatóság gyásza.** A nagyváradai posta távirda igazgatósági kerületnek gyásza van. A postaigazgatósági kerület tisztikarának egyik érdemes tagja: Mészáros József posta távirda felügyelő, a debreczeni posta-távirda hivatal főnöke váratlanul elhunyt. Az élete delén levő derék főtisztviselő, egy heti betegeskedés után, vasárnap este Debreczenben agyvérömlés következtében halt el. Hosszabb ideig szolgált Nagyváradon, mint a postaigazgatóság főtisztje. Innen Zilahra neveztetett ki főnökké, ahonnét pár év után a debreczeni postatávirda hivatal élére léptattattatott elő. Nagyváradon köztisztviselőben és közszeretőben állott a kiváló tehetségű, buzgó, munkás tisztviselő. Elhunytát neje: Missurái Leopoldina és gyermekei gyászolják. Temetése ma kedden délután lesz Debreczenben. A nagyváradai posta-távirda igazgatóság rész-

vétátiratot intézett a gyászoló családhoz, a ravatalra koszorút helyez és a temetésen Rákóczy Mihály és Delanics István tanácsosok vesznek részt az igazgatóság tisztikarának képviselőiben a temetésen. Az elhunyt derék főtisztviselőt Debreczenben pár héttel ezelőtt elhunyt kis lánykájával mellé helyezik örök nyugalomra.

* **Aki Friedmannban született.** A belügyminiszter mint rendesen, most is értesítette Bihar megye alispánját arról, hogy külföldön kötött házasság következtében hogyan változott az anyakönyvi állapot. Ezuttal két cigány házasságát közli az alispánnal. Galiciában, a krakói püspökség alá tartozó Nowy-Taryban tavaly házasságot kötött Mirge András és Zielowka Mária, akinek „életkora“ cigánynő, mondja az értesítés és aki Friedmannban született. Irástudók és megyei szakemberek kiderítették, hogy a férjhezment Zielowka Mária Biharban, a Friedmann pusztán született s így most elvesztette állampolgárságát, mert egy galiciához ment férjhez, akivel a háboru alatti kóborlásiban ismerkedett meg.

* **Máthé Ilonka temetése.** Vasárnap d. e. temették el nagy részvét mellett Máthé Ilonkát, dr Máthé György járásbíró 14 éves leányát, ki életének tavaszán, gyászos hamarsággal hunyt el. A temetési szertartást Popescu János g. kath. lelkész végezte teljes segédlettel. A temetésen megjelentek a mélyen sujtott spa birótársai s az ügyvédi kar számos tagja. A gyászoló gyülekezetben ott voltak: Ember Géza, Gálbory József, Dchozy György táblabírók, Marosi Endre, Palánkay Károly bírók, Sztán Flórián kanonok, Magyar Agoston, Lakos Alajos, Bosnyák Gergely, dr Pop Corjolán, dr Mikovszky Jenő, dr Krüger Aladár, dr Buda János, dr Papp Károly, dr Ardélean Jusztián, dr Boros János, dr Egry Gergely, dr Olasz Béla, dr Weisberger Lipót, dr Zinner Samu, dr Márta Sebestyén, dr Erdélyi Széver, Prodanovics Tódor. A megható szertartás befejezésével feltették a koszorúkkal borított koporsót az üveges gyászkoszóra s megindult a gyászmenet a bánatukban roskadozó nagyanyával, édes anyával és testvérekkel, élén a rokonságtól és a gyászolóktól kísérve a Rulikovszky-temető felé, hol a korán elhunyt kedves halottat végső nyugalomra helyezték. A temetést Veiszlovits Adolf és fia elöl nagyváradai temetőzési vállalata előmeréere méltó fényvel, nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **A Körös áldozata.** Az az irtózatos hőség, amely a levegőt szinte izzóvá teszi, mintha a Körösből is kikapasztna akarná a vizet, a fűgön tova esobogó hullámok úgy mutatják, hogy nincs olyan hely az egész folyón, ahol könnyű szerrel keresztül ne lehetne gázolni. Pedig nem egészen így áll a dolog, a Körösnek most is van ereje, amely megköveteli a maga nyári áldozatait. Vasárnap a Széles utcai vashidtól lefelé az egész folyót ellepték a fürdőzők százai, a nagy hőség belekergette az embereket az egyedüli menedékké: a csobogó, hűs vízbe. Azonban a fürdőzés nem mult el szerencsétlenség nélkül. Déli háromnegyed 1 órakor egy 12-15 éves fiu az ősi vashid közelében belefulladt a Körösbe. Molnár István ügyeletes rendőrtisztviselő kiment a helyszínre, ahol megállapította, hogy a vízbe fulladt fiu Vitán Sztójov 12-éves ker-

tészinas, aki Dosu Illés bolgár kertésznél volt alkalmazva. A szemtanuk szerint a kis fiu a vízbe göres érte utól, s ez okozta a vízbe fulladást. A fiu hulláját kifogták, amelyen dr Ertler Mór tisztiorvos szintén konstataulta, hogy a halált fulladás okozta.

* **Zongora-vizsga.** Nagy érdeklődéssel mellett folyt le a Kath. Kőr disztermben özv. Csillag Sándorné zenetanárnő növendékeinek évzáró hangversenye. A növendékek egytől-egyig a legkiválóbb oktatás eredményeképpen igen szép eredményt produkáltak. A könnyebb iskoladaraboktól a legnehezebb klasszikusokig a precíz játék, a gondos előkészítés jegyében minden szám szép sikert aratott. A bevétel 231 korona és 05 fillér, amelyből a hadiárvának tekintélyes összeg jutott.

* **Temetések.** Hétfőn délelőtt ment végbe kiváló nagy gyászompával özv. Sárocsy Kapeller Béláné temetése. A Rákóczi-uti lakásban virágok között fehér menyegzőt alát, bronzkoporsóban, nehéz selyem szemfedél alatt nyugodott a jóságos, ritka nemes szívű urinő. A milyen nemes és szép volt élete olyan szép volt halála és temetése. A temetés pontban 9 órakor vette kezdetét. A temetést Sulyok István esperes és Arday ref. lelkész végezte. Sulyok esperes szép emlékbeszédet tartott az elhunyt felett, a mely után a ref. énekkar gyászdala következtek. Ennek elhangzása után a nagy díszű bronzkoporsót feltették a remekmű impozáns díszhintóra és elől a szebbnél szebb koszorúkkal borított virágkoszival a főiri gyászmenet a vasúthoz indult, ahol a már készen álló kocsiba helyezték az elhunytat és Eperjesre szállították. — Ugyancsak tegnap délelőtt ment végbe Kocsis Mihály temetése, melyen megjelentek az elhunyt jóbarátai és ösmerősei. A temetést Arday ref. lelkész végezte, a mely után a díszes koporsót a négyes fogatu üvegdiáz kocsin a Rulikovszky temetőbe vitték és ottan a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték. — Mindkét nagy temetést, ugyancsak Sárocsy Kapeller Béláné Eperjesre szállítását és temetését Veiszlovits Adolf és fia elől nagyváradai temetőzési vállalata előmeréere méltó fényvel, nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **Tilos a diót befőzni.** A német hatóságok figyelme kiterjed mindenre, ami a közéletmezés kétségtelenül nehéz gondjait megkönnyítheti. Legújabbán" rendelet jelent meg, amely Németországban megtiltja a zöld dió befőzését. A rendelet rámutat arra, hogy a befőzött zöld dió legfőlebb nyálánkság, míg a kifejlett diónak igen tekintélyes olajtartalma van.

* **Nyugtázas.** A Vörös Kereszt egyesület köszönettel nyugtázza az Eleméry Ferenc katonasügyi tanácsos és Báthory László fogalmazó urak 411 korona 92 fillér gyújtását.

* **Farolin** a legjobb és legbiztosabb tolette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalant. Ára 1:20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Aszódy Mihály** Kossuth-utca, Szapalota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal-konzervek (húspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkák, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és deligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kötendő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5-40 korona.

Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen **Y-PO** crémet és szappant használja, teltlen a bőr visszanyeri ruganyosságát, elmélyíti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, tünteti a ráncokat, pattanásokat és bőr vörösmájfoltokat, pattanásokat és bőr vörösmájfoltokat. Ára 2 K. Kapható: Farkas István séget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanoézy-palota.

Teleky-utca 62. sz. házban több rendű **kétszobás lakás** és egy 16x6 méteres **műhely v. raktár azonnal bérelhető.** Felvilágosít ugyanott a házmesternő, valamint **dr. Imrik Gusztáv** ügyvéd, zárgondnok. Sal Ferenc u. 15. Telefon 416.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarnalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó** Beöthy Ödön u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értelmezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál, Nagyvárad.

SZÍNHÁZ.

A mai szinlap:

Este 8 és fél órakor, rendes helyárral:

Az iglói diákok.

Diáktörténet 4 felvonásban.

Személyek:

Petky János	Sik Rezső
Pali, fia	Tompa Béla
Tircsák Tódor, tanár	Vihari Béla
Evike leánya	Sz. Zsigmond A.
Kern, a latin nyelv tanára	Perényi Kálmán
Kostrapszky, a logika tanára	Farkas Pál
Holéczy Pista	Bihari Sándor
Az igazgató	Dózsa István
Ódrobina János	Leővey Leo

Heti műsor.

Kedden: Iglói diákok.

Szerdán: Pálinka

Csütörtökön: Zsuzsi kisasszony. (Szentgyörgyi Márta fölépte.)

Pénteken: Lyon Lea. (Szentgyörgyi Márta fölépte.)

Szombaton: Mágna Miska. (Szentgyörgyi Márta fölépte.)

Az iglói diákok. Farkas Imre egyik régi, kedves szinpadi alkotása. Az iglói diákok című bájos diáktörténet kerül színre ma este. Eltekintve attól, hogy ez a szindarab mindig nagy közönséget vonzott meséjének költészetével és dalaival szépségével, ez alkalommal az is érdeklődésre tarthat számot, hogy az iglói diákok kedden este új betanulással kerül színre. Így Évike poetikus szerepét Sz. Zsigmond Anna a jeles primadonna játssza, Holéczy Pistát Bihari Sándor, a közkedvelt énekes, Petky Pali Tompa Béla, míg Petky János polgármester zamatos alakjának színrevitele, mint érdekes feladat, Sik Rezsőre vár.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedden
A kalabriás parti
vigjáték 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Imrik Kornélia zeneiskolájának hangversenye.

Vasárnap délután igen kiváló sikerű hangversenyt tartott növendékeivel **Imrik Kornélia**, városunk egyik legkiválóbb zene-tanárnője. Imrik Kornélia tanítványaival valóban csodás eredményt tud elérni. Aki a vasárnapi hangversenyt végig hallgatta, rögtön ezt az igazságot volt kénytelen le- szögezni. Minden egyes tanítványa játéka megélt, hogy oktatásukat mesteri kéz vezette. A játékban csupa biztonság, finom színezés és elegancia.

Egyébként, hogy a műsorról is megemlékezzünk, amelynek az összeállításán is meglátszott az igazi művész lélek nyoma, amely otthonos a zeneklasszikusok berkeiben, már az első szám is feltűnést keltett. Sas Aranka Schubert Indulójának (3 sz. D. dur) az eljátszásával igen kiváló nyújtott.

Rendkívül tetszett Imrik Klára játéka is. Magyar Bőske feltűnő precizitással játszott. László Árpád és Schwartz Frida zeneszámai igen bájosak voltak. Rácz Mancika a tanárnővel Volksmanntól játszott egy négykezest elsőrangú technikával. Engel Mareit, Róth Klári, Sas Nusi, Imrik Mária és Goldfeder Szidónia precíz játéka dícséretre válik a művész tanárnőnek. Rácvényi Paula Beethoven-től adott elő egy rendkívül nagyhatású zeneszámot. Daniberg Ilus, Szánthó Margit és Rákossy Ilonka finom stílusban játszottak. Feltűnő volt Justh Magda és Angyal Ilus négykezese, amelyet kiváló művészettel adtak elő. Boros Elza is bámulatra keltő technikával Mendelson 19. sz. vadászdulóját. Just Magda és Sass Aranka külön-külön is bizonyosságot tettek játékaikkal arról, hogy a kiváló tanárnő vezetése mellett, játékaik valóságos művészi tőkélre emelkedett.

A szép számú közönség a rendkívüli élvezetért fényes ünnepségben részesítette Imrik Kornéliát és bájos tanítványait.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) július 9-i száma a következő tartalommal jelent meg: Ami a Kárpátoknál is erősebb. Págyóy. — Költemények: Csuk ki a frontra. Jánosi Benedek; Emlékezés. Sziny Lajos; Csata-téri esőben. Uram újból előttem állok. Nemess Ernő. — Az új ágyu. (Elbeszélés.) Balassa Imre. — A nagyhatalom. (Regény.) Kádár Lehel. Feldalt tűzhelyek újrászerelése. Margitay Ernő. — Gondolatok. H. — Virradás. (Elbeszélés.) Szira Béla. — Öröm. (Költemény.) Kövér Ernő. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 K. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

A „Vasárnapi Ujság” július 9-iki számában kiváló érdekességű képek vannak: az olasz harcéről, az angol francia offenzíva színhelyéről. Conrad Gyula festőművész néhány művészi harcéri képet rajzolt. Egy cikk, képpel, Joffre hadvezéri egyéniségét mutatja. Egy sorozat kép az Erzsébet királyné emlékmű első díjat nyert pályatervét mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok:

Havas Alisz és Walter Bloom regénye, Szőlősi Zsigmond tárcája. Egyéb közlemények: Dalmady Győző és Zemplén Győző arcképei s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet. Sakjáték, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt kor. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.)

Uj idők.

Az Uj Idők legújabb száma Erzsébet királyné emlékmű pályázat első díját nyert műveinek sorozatát mutatja be. Az illusztrációk közül megemlítjük még az orosz fogságból hazatért rokkant katonákról készült fényképfelvételeit, az olasz harc-téren hősi halált halt Zemplén Győző arcképet, valamint Herczeg Ferencnek Az arany heggedű című regényét, Osathó Kálmán Keztyeg az óra című elbeszélést, cikket a gyűjtésről és a gyűjtőkről, Zöldi Márton és Török Kovács Hermin novelláját, valamint Gere Zsigmond összevágását a hadikutyákról, dr. Br. ismertető cikke az időszerűségről, a Pillanatfelvételek rovata és Sas Éda, Lenkei Henrik versei élénkítik még a lap szöveg-résztét. Előfizetési ára egész évre husz, fél-évre tíz korona.

Legújabb táviratok.

Orosz koronatanács a főhadiszálláson.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónkól.) Pétervárról jelentik: Az orosz kormány tagjai testületileg a főhadiszállásra utaztak, ahol koronatanácsot fognak tartani.

Brazília elnökére egy anarkista rálőtt.

Budapest, július 10. (Saját tudósítónkól.) Buenos Ayresből jelentik: Brazília köztársaság elnökére, mikora a csapatok fellett szemlét tartott, egy anarkista rálőtt. Súlyosan megsebesítette az elnököt.

A szerkesztőséget ideiglenesen feloldta

Dr. PAPP KÁROLY.

Tanulók
felvételnek
Oláry I. cégnél

5.
Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. számú lépcső. (Telefon 14-00.)

**Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.**

Kénes vasas hévvizforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
épületben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Az Erzsébetligeten lévő
4 uj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Arató munkások részére
köleskása

jutányos áron kapható:

MOSKOVITS ADOLF FIAI

Adria malom rt. Nagyváradon.

Kiadó lakások

és butorozott szobák azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 72. utcai és udvari 3-4 szobás lakások és butorozott szoba azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 61 sz. magánház 4 szoba mellékhelyiségekkel novemberre.

Nagy Sándor-u. 4. modern berendezésű butorozott szobák és lakások egy és két ágyal hosszabb vagy rövidebb időre.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálát.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.